

VAI TRÒ CỦA GIẢNG VIÊN TRONG CÔNG TÁC GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ TƯ TƯỞNG, ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y KHOA VINH

Bùi Hồng Ngọc
Phòng Công tác sinh viên, trường Đại học Y khoa Vinh

Tóm tắt: Trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên ở các trường đại học, cao đẳng, giảng viên đóng vai trò rất quan trọng. Bài viết tập trung phân tích tầm quan trọng, thực trạng và giải pháp nâng cao vai trò của giảng viên trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên ở trường đại học Y khoa Vinh.

Từ khóa: Vai trò của giảng viên; giáo dục chính trị; tư tưởng; đạo đức; lối sống; sinh viên.

THE ROLE OF LECTURERS IN POLITICAL, IDEOLOGICAL, ETHICAL, LIFESTYLE EDUCATION FOR STUDENTS OF VINH MEDICAL UNIVERSITY

Bui Hong Ngoc
Department of Student Affairs, Vinh Medical University

Abstract: In the work of political ideology, ethics, and lifestyle education for students at universities and colleges, lecturers play a very important role. The article focuses on analyzing the importance, current situation, and solutions to improve the role of lecturers in the work of political ideology, ethics, and lifestyle education for students at Vinh Medical University.

Keywords: Role of lecturers, political education, ideology, ethics, lifestyle, students.

Nhận bài: 20/9/2024

Phản biện: 4/10/2024

Duyệt đăng: 8/10/2024

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Sinh viên là lực lượng xã hội quan trọng là “rường cột”, một trong những nhân tố quyết định cho sự phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc. Sinh viên rất cần được quan tâm đào tạo, giáo dục, bồi dưỡng về mọi mặt và tạo mọi điều kiện để trở thành những lớp người tiêu biểu cho thế hệ con người mới Việt Nam. Sinh viên trường Đại học Y khoa Vinh với việc đào tạo chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp, thì vấn đề giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên đang được nhà trường thực sự coi trọng để tạo nên nguồn nhân lực có đầy đủ phẩm chất và năng lực đáp ứng yêu cầu xã hội. Trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên, giảng viên đóng vai trò rất quan trọng.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tầm quan trọng của công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên trong bối cảnh hiện nay

Trong sự nghiệp cách mạng, Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm đến công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên nhằm giáo dục lý tưởng cách mạng, nâng cao bản lĩnh chính trị, xây dựng lớp người kế tục trung thành với lý tưởng của Đảng và sự nghiệp cách mạng của nhân dân. Do vậy, công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên là một bộ phận quan trọng của giáo dục ở bậc đại học, cao đẳng; là yêu cầu khách quan nhằm hình thành và phát triển nhân cách cho sinh viên, góp phần tạo nên những thế hệ thanh niên vừa có tài vừa có đức, tạo nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp CNH, HĐH đất nước và phát triển kinh tế thị trường định hướng XHCN.

Những năm gần đây, các thế lực thù địch đã lợi dụng sự phát triển của công nghệ thông tin và truyền thông, nhất là internet, mạng xã hội để xâm nhập, tác động tiêu cực tới tư tưởng, ý chí và bản

lĩnh chính trị của thanh niên với mục đích làm “chuyên hóa” nội bộ trong suy nghĩ và tư tưởng của giới trẻ, đưa thông tin sai sự thật, lấp lửng, giật gân, hướng dư luận ngả theo quan điểm sai trái, tạo ra các diễn đàn để nhiều người trẻ truy cập, bình luận theo hướng tiêu cực. Thực tế sinh viên trường đại học Y khoa Vinh cho thấy, đã xuất hiện tình trạng có một số sinh viên phai nhạt niềm tin, lý tưởng, mất phương hướng phấn đấu, không có ý chí lập thân, lập nghiệp; chạy theo lối sống thực dụng, thiếu trách nhiệm, thờ ơ với gia đình và xã hội, sa vào tệ nạn, một số sinh viên bị ảnh hưởng, kích động đã hòa theo, đề cao cái gọi là “tự do ngôn luận”, “xã hội dân sự”, “dân chủ”, “nhân quyền” dẫn đến hành vi vi phạm pháp luật... Do đó, để hoàn thành mục tiêu “đào tạo con người Việt Nam phát triển toàn diện, có đạo đức, tri thức, sức khỏe, thẩm mỹ và nghề nghiệp, trung thành với lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; hình thành và bồi dưỡng nhân cách, phẩm chất và năng lực của công dân, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” thì vấn đề giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên trường đại học Y khoa Vinh hiện nay là vấn đề vô cùng cấp thiết.

Sinh viên là lớp người có trình độ học vấn, nhạy bén, năng động trong việc tiếp nhận cái mới, khẳng định những giá trị mới, giàu ước mơ, thích giao tiếp, thích tham gia các hoạt động xã hội nhưng ở họ vẫn còn có những hạn chế nhất định: suy nghĩ chưa thật sự chín chắn, chủ quan, thiếu thực tế, ham chuộng hình thức, bệnh cá nhân, dễ bị dao động và bị chi phối bởi tác động của những tiêu cực, dẫn đến mất phương hướng về chính trị; một bộ phận không nhỏ còn tư tưởng ỷ lại, thiếu nghiêm túc trong việc rèn luyện phẩm chất đạo đức, lối sống. Hiện nay, dưới tác động của khoa học - công nghệ thông tin đã hình thành nên một môi trường sống ảo, giao tiếp ảo, lối sống ảo trong một bộ phận sinh viên. Điều đó vừa có ý nghĩa tích cực - đó là sự kết nối, sự chia sẻ được rộng mở nhưng nó lại làm mất đi cảm xúc thực, chiều sâu tâm hồn, dễ hình thành lối sống chóng vánh, bất chước, đua đòi. Thực tế còn cho thấy có một bộ phận các em sống khép kín, lạnh nhạt, vô tâm với người thân trong gia đình và những người xung quanh, thờ ơ với các vấn đề chính trị - xã hội.

Một thực tế khác là phần đa sinh viên đang ở trong tình trạng thiếu thông tin chính thống, ít hiểu biết, không cập nhật đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước; các quy định của địa

phương, của nhà trường. Nhưng ngược lại, một bộ phận trong sinh viên có hiện tượng bội thực về thông tin trái chiều, mặt trái của xã hội, đặc biệt là các luận điệu xuyên tạc, phủ nhận Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm, chủ trương của Đảng và Nhà nước; bịa đặt, bôi nhọ lãnh tụ và các cán bộ cấp cao của Đảng, Nhà nước, truyền bá các tư tưởng, lối sống thực dụng, các tệ nạn xã hội, quan điểm phản động, thông qua sách, báo, băng, đĩa hình, blog. Vì vậy, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống nói chung, việc tuyên truyền đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước cho sinh viên nói riêng để giúp sinh viên có nhận thức đầy đủ, từ đó mới có niềm tin và hành động đúng đắn, đang là nhiệm vụ cấp thiết hiện nay.

2.2. Phát huy vai trò của giảng viên trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên trường đại học Y khoa Vinh

Trước thực tiễn đó, đòi hỏi nhà trường phải thực hiện nhiều giải pháp có tính đồng bộ, phát huy vai trò của đội ngũ giảng viên, để nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống, đặc biệt là tuyên truyền có hiệu quả đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước trong xã hội nói chung và trong sinh viên của nhà trường nói riêng.

Một là, phải khẳng định rõ công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên là nhiệm vụ thường xuyên của cả hệ thống chính trị trong trường như: Đảng ủy, Ban Giám hiệu, Công đoàn, Đoàn thanh niên, Hội sinh viên, các khoa đào tạo, phòng ban chức năng, tổ bộ môn và toàn thể giảng viên, cán bộ viên chức. Do đó, phải chú trọng nâng cao nhận thức của các tổ chức, tập thể, cá nhân về vị trí, vai trò, yêu cầu công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên thể hiện trong mục tiêu, nội dung chương trình đào tạo và trong thực thi chính sách của các Nhà trường.

Hai là, Nâng cao vai trò, trách nhiệm của giảng viên trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên.

Công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên là việc làm của nhiều tổ chức nhưng trong đó hoạt động của đội ngũ giảng viên là trực tiếp nhất, hiệu quả nhất. Thông qua bài giảng, giảng viên có thể và cần thiết phải chuyển tải những vấn đề chính trị - xã hội như chủ trương, đường lối của Đảng, pháp luật của

Nhà nước; những giá trị đạo đức, nhân văn mà sinh viên cần phải trau dồi. Không chỉ trang bị cho sinh viên kiến thức chuyên môn và kỹ năng nghề nghiệp, giảng viên còn là người góp phần nâng cao giác ngộ tư tưởng chính trị cho sinh viên, bồi dưỡng tình yêu quê hương, yêu cuộc sống; lòng yêu người, yêu nghề cho các em; thôi thúc sinh viên say mê học tập, nỗ lực rèn luyện nhân cách để trở thành người có ích cho xã hội.

Đặc biệt, trong mỗi giai đoạn cách mạng, trước biến động phức tạp, đa dạng của tình hình trong nước và quốc tế, Đảng và Nhà nước ta luôn có những chủ trương, đường lối, chính sách cụ thể, thể hiện qua các chỉ thị, nghị quyết, kết luận, hướng dẫn thực hiện. Những chủ trương, đường lối đó phải được tuyên truyền trong sinh viên để họ hiểu rõ đi đến đồng thuận trong nhận thức và hành động phù hợp.

Muốn vậy, giảng viên phải không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn, trình độ lý luận chính trị, nghiên cứu thấu đáo đường lối chính sách, quan điểm, chủ trương của Đảng, Nhà nước. Đội ngũ giảng viên phải thấy được vai trò quan trọng của mình trong việc tuyên truyền, giáo dục sinh viên về việc chấp hành đường lối, chủ trương, chính sách. Bởi đó là công việc chung của nhà trường, là trách nhiệm của những người làm nghề dạy học.

Trong Nhà trường, giảng viên là người “dạy chữ, dạy nghề và dạy làm người”. Những nhiệm vụ nặng nề mà cũng cao cả đó chỉ có thể hoàn thành khi mỗi người giảng viên thực sự là một tấm gương mẫu mực cho sinh viên noi theo. Trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên, các thầy cô giáo bằng chính nhân cách của mình sẽ tác động trực tiếp đến sinh viên, có giá trị giáo dục rất lớn hoặc ngược lại. Một thái độ ân cần, đúng mực; một sự giải thích cặn kẽ, khoa học; một cách đánh giá khách quan... của thầy cô thật sự cần thiết với sinh viên - các em sẽ cảm thấy rất vui vì khi thấy mình được tôn trọng. Ngược lại, sự xa cách, thờ ơ, lãnh đạm đối với những nhu cầu chính đáng của sinh viên sẽ làm cho các em không vui, ít hứng thú với bài giảng của thầy cô. Như vậy, chỉ cần một thái độ, một hành động nhỏ của giảng viên trong quá trình làm việc, tiếp xúc, giảng dạy với sinh viên có thể có tác dụng không nhỏ trong giáo dục các em về mọi mặt, nhất là về mặt đạo đức, tư tưởng.

Lập trường chính trị, thái độ của cán bộ, giảng viên cũng có ảnh hưởng rất lớn trong việc giáo dục chính trị tư tưởng cho sinh viên. Do đó, cần

thiết phải coi trọng công tác tư tưởng, tuyên truyền đường lối, chủ trương, chính sách trong cán bộ, giảng viên; phải quán triệt nguyên tắc “người thực hiện tuyên truyền thì trước hết phải được tuyên truyền”. Điều đó, có ý nghĩa hết sức quan trọng trong công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho sinh viên, trong đó có việc đưa đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và của nhà trường đến với sinh viên.

Ba là, Để tăng cường vai trò tiên phong của đội ngũ giảng viên, đặc biệt là giảng viên Lý luận chính trị trong công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên, cần thiết phải đổi mới đồng bộ từ nội dung đến hình thức, phương pháp, phương tiện giáo dục, làm cho nội dung giảng dạy sinh động, hấp dẫn sinh viên.

Lý luận phải gắn với thực tiễn, giải đáp được những bức xúc của thực tiễn; phải thiết thực và gần gũi với các vấn đề trong cuộc sống của sinh viên, giải đáp được tâm tư, nguyện vọng của sinh viên bằng nhiều hình thức; phải kết hợp giáo dục lý luận Mác- Lênin với quá trình triển khai thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, và nhất là phải kịp thời giải quyết những vấn đề mới nảy sinh trong thực tiễn. Phải chủ động lựa chọn những chuyên đề phù hợp với thực tiễn và bức thiết của cuộc sống, hướng vào giải quyết những vấn đề cấp thiết về lý luận và thực tiễn; cung cấp thông tin, tư liệu theo hướng nâng cao tính thời sự, tính tư tưởng, tính thiết thực, góp phần quan trọng vào công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống của sinh viên, đáp ứng sự nguyện vọng và sự quan tâm của các em.

Phối hợp với phòng công tác Chính trị- học sinh, sinh viên và Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên... tổ chức tốt các cuộc thi tìm hiểu về chủ nghĩa Mác - Lênin, về Đảng Cộng sản Việt Nam, về Bác Hồ, về quê hương, đất nước...; hướng dẫn cho sinh viên tham gia các phong trào như “Đền ơn, đáp nghĩa”, “Nghĩa tình biên giới, hải đảo” hoặc các phong trào xung kích, tình nguyện... Thông qua những hoạt động này, sinh viên có thêm những kiến thức cơ bản về chủ nghĩa Mác - Lênin, đường lối lãnh đạo của Đảng và tư tưởng Hồ Chí Minh; về con đường đi lên CNXH; đồng thời, cũng qua những hoạt động này, sinh viên sẽ thêm có những “trải nghiệm” thực tiễn, để qua đó, các em thấm thía những giá trị đạo đức, hình thành lối sống đẹp; nâng cao bản lĩnh chính trị, để các em có thái độ đúng đắn, biết hòa mình, quan

tâm và có trách nhiệm với cuộc sống của cộng đồng, của nhân dân.

Đảng ủy, Ban Giám hiệu, Công đoàn, Đoàn thanh niên, Hội sinh viên, các khoa đào tạo, phòng ban chức năng của nhà trường, đặc biệt là đội ngũ giảng viên phải chủ động nắm bắt và dự báo tình hình tư tưởng; kịp thời có biện pháp tuyên truyền, giải thích để sinh viên hiểu rõ những luận điệu sai trái, âm mưu “diễn biến hòa bình”, sự lôi kéo của các thế lực thù địch. Thông qua nhiều kênh, nhiều tổ chức và hình thức để đưa thông tin chính thống, trực tiếp; cung cấp đa dạng các loại tài liệu, tư liệu đến với sinh viên; Tăng cường nắm bắt tư tưởng của sinh viên, chú trọng công tác tuyên truyền, giáo dục sinh viên qua mạng xã hội và các phương tiện thông tin đại chúng; chú trọng khai thác những ứng dụng tích cực của mạng xã hội để tập hợp và tuyên truyền giáo dục sinh viên.

III. KẾT LUẬN

Công tác giáo dục chính trị tư tưởng làm cho sinh viên nhận thức rõ sự lợi dụng của các thế lực thù địch để các em chủ động phòng, tránh không bị sự lợi dụng đó. Đồng thời, góp phần quan trọng trong định hướng rèn luyện nhân cách, lối sống lành mạnh cho sinh viên. Các em biết nêu cao tinh thần đấu tranh bảo vệ chân lý, bảo vệ cái đúng,

cái tốt, lên án cái ác, cái xấu và cái phản văn hóa; có thái độ kiên quyết, dứt khoát đấu tranh ngăn chặn và đẩy lùi mọi cái tiêu cực, sa đọa, suy thoái về đạo đức và lối sống trong nhà trường cũng như ngoài xã hội.

Trước lúc đi xa, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn Đảng ta: “Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng xã hội chủ nghĩa vừa “hồng”, vừa “chuyên”. Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”. Thấm nhuần tư tưởng của Người, Đảng ta tiếp tục khẳng định: “Tăng cường giáo dục lòng yêu nước, lòng tự hào dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thanh niên”. Hiện nay, đội ngũ giảng viên ở trường đại học Y khoa Vinh đã và đang nỗ lực làm tốt vai trò giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống cho sinh viên, góp phần quan trọng khơi dậy mạnh mẽ ý thức tự giáo dục, tự rèn luyện, tu dưỡng và ý chí tự lực, tự cường của các thế hệ sinh viên để cùng toàn dân tộc thực hiện khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Chỉ thị số 42-CT/TW, ngày 24-3-2015 “Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030”

Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Kết luận số 01-KL/TW ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị khóa XII “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”*.

Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, NXB Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.

Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, t.15, NXB Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.